Pro děti od 3 do 10 let

Čeština jako druhý jazyk · Čeština jako cizí jazyk

Edgardis Garlin

Metoda KIKUS

Metodika

Obsah

Předmluva **5**
1. Úvod **7**
Co je KIKUS? 7
Kde lze s metodou KIKUS pracovat? 8
Proč má KIKUS smysl? 8
Jak KIKUS funguje? 9
Jaké vědecké základy má metoda KIKUS? 9
V jakých souvislostech metoda KIKUS vznikla a jak se stala tím, čím je dnes? 10
2. Tři pilíře metody KIKUS **12**
Pilíř 1: Cílená jazyková podpora dětí v malé skupině 12
Pilíř 2: Upevnění získaných jazykových kompetencí v rámci docházky do předškolního zařízení 13
Pilíř 3: Podpora mateřských jazyků dětí v prostředí rodiny 14
3. Didaktické materiály KIKUS **17**
Úvod 17
Obrázkové karty KIKUS 18
Pracovní listy s obrázkovými kartičkami KIKUS 45
Pracovní listy KIKUS pro práci rodičů a dětí 47
Práce s písněmi v lekcích KIKUS 48
Doporučení pro další výukové materiály 50
4. Roční tematický cyklus jazykové podpory **55**
5. Výstavba lekce KIKUS **58**
Základní struktura 58
Vedená jazyková cvičení 59
Plánování a vedení protokolů v metodě KIKUS 61
Příklady plánování jazykových lekcí 62
6. Zásady jazykové podpory podle metody KIKUS **73**
7. Co se má dítě naučit v rámci jazykové podpory? **81**
Interakční komunikační vzorce 83
Slovní zásoba a gramatika 86
8. Kontrolní seznam otázek před zahájením kurzu: Předpoklady a rámcové podmínky pro jazykovou podporu **92**
Seznam literatury **97**
Přílohy (předlohy ke kopírování) **98**
KONTROLNÍ SEZNAM Organizační předpoklady pro jazykovou podporu podle metody KIKUS 99
POZVÁNKA na informační schůzku pro rodiče 100
TIPY na uspořádání informační schůzky pro rodiče o kurzu a metodě KIKUS 102

PŘIHLÁŠKA pro účast dítěte v kurzu KIKUS – jazyková podpora 103
PŘIHLÁŠKA – doplňující informace 104
POZVÁNKA na setkání s rodiči v průběhu kurzu 105
KIKUS PLÁNOVÁNÍ / PROTOKOL 106
KIKUS PLÁNOVÁNÍ / PROTOKOL (pokračování) 107
PŘEHLED Co se má dítě pomocí jazykové podpory naučit? 108
PŘEHLED Zásady jazykové podpory podle metody KIKUS 112

1. Úvod

Co je KIKUS?

KIKUS je zkratka slov KINDER IN KULTUREN UND SPRACHEN (původně KURZY PRO DĚTI) – což v překladu znamená DĚTI V KULTURÁCH A JAZYCÍCH. KIKUS je ucelený program, který u dětí podporuje a rozvíjí ranou vícejazyčnost. Program zahrnuje

- efektivní metodu k cílenému zprostředkování jazyka hrou pro děti v malých skupinách,
- specifické učební materiály pro pedagogy i děti,
- zapojení rodičů ve smyslu partnerství při vícejazyčné výchově a vzdělávání dítěte,
- moduly vzdělávání pedagogických pracovníků.

Metodu KIKUS lze použít pro zprostředkování všech jazyků (např. KIKUS němčina, KIKUS angličtina, KIKUS turečtina, KIKUS čínština apod.), neboť KIKUS se v první řadě věnuje zprostředkování jazyka mluveného. Prvky psaného jazyka lze později specificky doplnit. Takto je dokonce možné principy metody KIKUS použít i na výuku cizích jazyků pro mládež a dospělé.

V této metodice jde především o češtinu KIKUS, o češtinu jako **druhý jazyk (ČDJ)** a češtinu jako **cizí jazyk (ČJCJ),** a to pro děti ve věku od tří do deseti let, jejichž mateřským jazykem není čeština.

Malá odbočka k terminologii: Jaký je rozdíl mezi ČDJ a ČJCJ?

Při použití pojmu ČDJ se předpokládá, že čeština je jediným, či alespoň jedním z komunikačních jazyků okolní společnosti, kterou by měl každý ovládat ve vysoké míře, aby se mohl aktivně zúčastnit každodenního života. Když dítě vyrůstá v rodině, v níž se česky nemluví vůbec, anebo se v ní česky mluví jen velmi málo, je podpora institucí, jakými jsou předškolní a školská zařízení pro děti, životně nezbytná.

ČJCJ označuje v první řadě výuku češtiny v zahraničí, kde čeština není jazykem společnosti, nýbrž je tam jazykem cizím (jako je v České republice třeba angličtina či francouzština). Motiv, proč se učit česky, může být velmi rozdílný. Jen ve výjimečných případech je čeština životně nutná.

Na mnoha místech této knihy jde specificky o podporu dětí v českém prostředí, pro něž čeština není prvním, tj. mateřským jazykem, jde tedy o češtinu jako druhý jazyk, o takzvaný *Program KIKUS - jazyková podpora češtiny (+ mateřského jazyka) v předškolním a školním věku*. Svou strukturou je program vhodný i pro děti vyrůstající výlučně v česky hovořícím prostředí, které jsou jazykově velmi špatně vybaveny. Programu KIKUS se mohou účastnit rovněž děti s poruchami řeči, kromě toho však musí navštěvovat ještě odborníka z oblasti logopedie apod.

Cílem kurzů KIKUS je podporovat děti v získávání znalostí českého jazyka, a to co nejdříve a tak dlouho, jak je nutné. Především **formou hry**, **bez stresu**, ale **cíleně** a **systematicky**. Stejně důležitá je na základě podpory spolupráce mezi rodičem a dítětem podpora osvojování mateřských jazyků, probíhající paralelně s kurzem.

Kde lze s metodou KIKUS pracovat?

Touto metodou lze podporovat děti v osvojování češtiny a mateřských jazyků na celém světě.

Předpoklady: Jazykovou podporu metodou KIKUS lze provádět všude tam, kde

- lze utvořit **malou skupinu** s maximálně 8 dětmi,
- je k dispozici **kvalifikované vedení** kurzu,
- existuje vhodný **prostor** pro jazykovou podporu,
- lze pevně stanovit **čas**, který všichni respektují,
- je zaručena **kontinuita**.

Pro české jazykové prostředí platí: Podle metody KIKUS lze pracovat v **předškolních zařízeních** (jesle, mateřská škola, dětská skupina), **základních školách**, **družinách, jazykových školách a dalších zařízeních** (např. mateřských, rodinných, kulturních centrech apod.). Program KIKUS byl zkoušen a realizován ve velkém počtu uvedených zařízení a velmi dobře se osvědčil.

Proč má KIKUS smysl?

Dlouhodobá zkušenost ukázala, že mnoho dětí s migrační zkušeností se nenaučí česky „jen tak mimochodem“ na ulici nebo v předškolním zařízení. Úspěch takovéhoto „bezděčného získání znalosti druhého jazyka“ záleží na mnoha faktorech: individuálních, jazykových, rodinných a sociokulturních; a rovněž na podílu dětí v předškolním zařízení, jejichž mateřským jazykem není čeština. Nad rámec situačního učení v rámci každodenního setkávání dítěte s češtinou – jehož vysoký význam je jednoznačný – je proto také nezbytná cílená jazyková podpora v malé skupině.

To platí mimochodem naprosto stejně i pro děti imigrantů v ostatních zemích a pro všechny jazyky.

KIKUS má velký význam pro proces integrace

Jazyk je naším nejdůležitějším komunikačním prostředkem. Je tedy základním předpokladem pro integraci jednotlivých osobností do společnosti. Čím dříve začneme tento předpoklad u dítěte podporovat, tím lépe pro všechny zúčastněné.

Ovšem integrace (začlenění) neznamená asimilaci (přizpůsobení). Integrace je proces, kterého se všichni aktéři účastní stejnou měrou: děti, rodiče, pedagogové, úřady apod.

I tento fakt je přenositelný na jiné země a jazyky.

KIKUS má velký význam pro podporu rovných příležitostí

Už při vstupu do základní školy se u dítěte předpokládají určité jazykové a sociální kompetence. Úroveň očekávaných jazykových schopností se přitom orientuje podle dětí vyrůstajících v českém jazykovém prostředí. Prostor pro dětskou vícejazyčnost v českém školském systému

v současné době bohužel ještě neexistuje. Pro děti, které mají češtinu jako druhý jazyk, je proto jazyková podpora v předškolním věku nutná k tomu, aby dostaly šanci naplnit očekávání ze strany školského vzdělávacího systému.

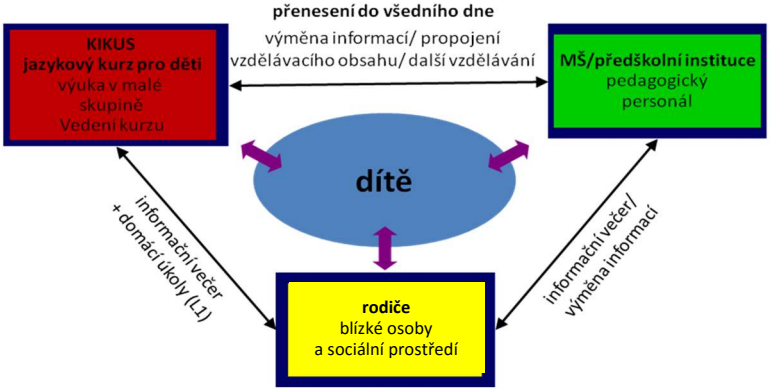
S cílenou jazykovou podporou je důležité začít už u tříletých dětí. Časová dotace 100 hodin v průběhu 3 let je podstatně efektivnější než 100 hodin v posledním roce před nástupem dítěte do základní školy, neboť pro osvojení jazyka je potřeba dostatečný čas. Kromě toho je důležité v jazykové podpoře pokračovat tak dlouho, jak je to nutné.

KIKUS má velký význam pro podporu rané vícejazyčnosti

Vzhledem k vývoji v Evropě a ve světě se dříve nebo později stane vícejazyčná předškolní výchova vzdělávacím standardem. Je nějaký důvod pro to, abychom s ní nezačali hned? Raná výuka jazyka hrou již v předškolním věku může být každému dítěti jen užitečná. To platí pro podporu češtiny stejně jako pro podporu dalších jazyků.

KIKUS je program na podporu rozvoje jazykové kompetence, který systematicky zahrnuje i mateřštinu dětí.

Jak KIKUS funguje?

Koncept KIKUS nabízí jednoduchý a efektivní model vyzkoušený v praxi, který podporuje děti při osvojování češtiny a jejich mateřštiny, popř. mateřštin. Je založen na třech „pilířích“:

1. cílená jazyková podpora dětí **v malé skupině** v kurzu KIKUS,
2. upevnění získaných jazykových kompetencí v rámci docházky do **předškolního zařízení**,
3. podpora mateřských jazyků dětí **v prostředí rodiny**.

Dítě se nachází v centru vlivu těchto tří oblastí. Uvedené pilíře tvoří základy metody KIKUS pro češtinu jako druhý/cizí jazyk a jsou podrobně vysvětleny v kapitole 2 „Tři pilíře metody KIKUS“.

Jaké vědecké základy má metoda KIKUS?

Program KIKUS je založen na *teorii jazykového jednání* (*Handlungstheorie der Sprache*; Rehbein 1977, Ehlich 1996; viz seznam literatury).

Tato teorie chápe mluvení jako jednu z nejdůležitějších forem lidského jednání v interakci. Získávání jazykových kompetencí neprobíhá prostřednictvím osvojování jednotlivých výrazů, nýbrž získáváním interakčních komunikačních vzorců jednání, které naplňují určitý účel. Interakční komunikační vzorce (například *výzva, otázka–odpověď, vyprávění* apod.) vykazují v různých společnostech a jazycích rozmanité formy (např. různé varianty pozdravu nebo rozdílné způsoby obdarování atd.). Při získávání jazykové kompetence se interakční komunikační vzorce „plní" jazykovými prostředky a jejich repertoár se dál rozšiřuje. To je třeba mít při jejich zprostředkovávání na paměti.

Jazykové vzory jednání jsou podrobněji popsány v kapitole 7 „Co se má dítě naučit v rámci jazykové podpory?".

V jakých souvislostech metoda KIKUS vznikla a jak se stala tím, čím je dnes?

Program KIKUS koncipovala Dr. Edgardis Garlin v letech 1998/1999 na základě zkušeností z praxe s důrazem na jeho praktický charakter. Od svého vzniku byl dále rozvíjen na základě dalších zkušeností z jeho praktického využití průběžně jí samotnou, jakož i ve spolupráci s týmem odborníků na němčinu jako cizí jazyk, s pedagogy předškolních zařízení a učiteli základních škol.

Edgardis Garlin studovala němčinu jako cizí jazyk, španělštinu a etnologii na univerzitě v Mnichově. V doktorském studiu se věnovala tématu dvojjazyčnosti. Podklady pro její disertaci *Bilingvní osvojování prvního jazyka (Bilingualer Erstspracherwerb,* viz seznam literatury), jež tvoří vědecký základ metody KIKUS, jí poskytovaly její vlastní dvojjazyčně vyrůstající děti.

KIKUS existuje od roku 1998. V té době Garlin vyučovala na jazykové škole v Mnichově. Tehdy se na ni obrátilo jedno mnichovské předškolní zařízení, jehož ředitelka zoufale sháněla podporu. Ve své skupině nemohla adekvátně pracovat s dětmi a zajistit jim odpovídající předškolní přípravu, protože polovina dětí prostě mluvila příliš málo německy. Pedagožka se nacházela v trvalém dilematu: Když se soustředila na děti hovořící dobře německy, pak ostatní „přestaly dávat pozor" nebo „začaly vyrušovat". Když se soustředila na děti hovořící německy málo, začala se druhá polovina skupiny nudit. Ve snaze vyřešit tento problém hledala pomoc zvenčí. Tak vznikl první kurz KIKUS na podporu jazyka, vedla ho sama Edgardis Garlin. Garlin ho zdokumentovala ve formě pilotní studie, z níž vznikla rámcová koncepce na podporu rozvoje jazykových kompetencí v němčině, která tvoří dodnes základy metody KIKUS.

Díky zjevné efektivnosti a úspěchu u dětí se v následujícím období otvíralo těchto kurzů každým rokem víc a víc. Především po zveřejnění první studie PISA v roce 2000 se v Německu zvýraznila potřeba jazykové podpory v povědomí společnosti. Bylo zřejmé, že tuto potřebu mohou dlouhodobě pokrýt jen pedagogové v předškolních zařízeních a školských institucích samotných (jesle, mateřské školy, školy, družiny). Důsledkem bylo vytvoření systému **vzdělávacího programu KIKUS pro pedagogy**. I v ČR se potřeba podpory dětí s odlišným mateřským jazykem zvyšuje v souvislosti s nárůstem počtu těchto dětí ve vzdělávacím systému. Od roku 2003 stoupl počet dětí cizinců o 45 %, v roce 2012/2013 bylo v českých MŠ 5434 dětí cizinců, v roce 2014/2015 to bylo už 7214. Celkový počet dětí s odlišným mateřským jazykem (včetně dětí s českým státním občanstvím, které rovněž česky nemluví) byl v tomto roce 10422, což tvoří 3,2 % z celkového počtu dětí. Na tuto situaci je třeba reagovat a poskytovat jim podporu.

Souběžně s jazykovými kurzy pro děti a se vzdělávacím programem pro pedagogy vyvinula Garlin ve spolupráci s Dr. Stefanem Merklem a Augusto Aguilarem **didaktické materiály KIKUS.** Od konce roku 2002 byly postupně publikovány v německé verzi *pracovní listy pro práci rodičů s dětmi, obrázkové karty, CD a zpěvník k CD Guten Morgen a informační DVD.* Materiály KIKUS byly od počátku koncipovány tak, aby mohly být bez problémů převedeny i do jiných jazyků.

Program **Jazyková podpora němčiny KIKUS (+ mateřštiny) u dětí v předškolním a mladším školním věku** byl mnohokrát vyznamenán (například cenou *Münchner Lichtblicke;* cenou *Aktiv für Demokratie und Toleranz* či první cenou celoněmecké soutěže *McKinsey bildet. Alle Talente fördern*).

Edgardis Garlin

KIKUS

Stefan Merkle

OBRÁZKOVÉ KARTY

s pokyny k použití v češtině

Pokyny k obrázkovým kartám KIKUS

KIKUS obrázkové karty jsou součástí programu KIKUS, který vznikl na základě praktických zkušeností. Program je vhodný jak pro zprostředkování češtiny jako druhého jazyka, tak i češtiny jako cizího jazyka. Materiály na sebe sice navazují, avšak lze je rovněž použít nezávisle na sobě (systém flexibilní stavebnice).

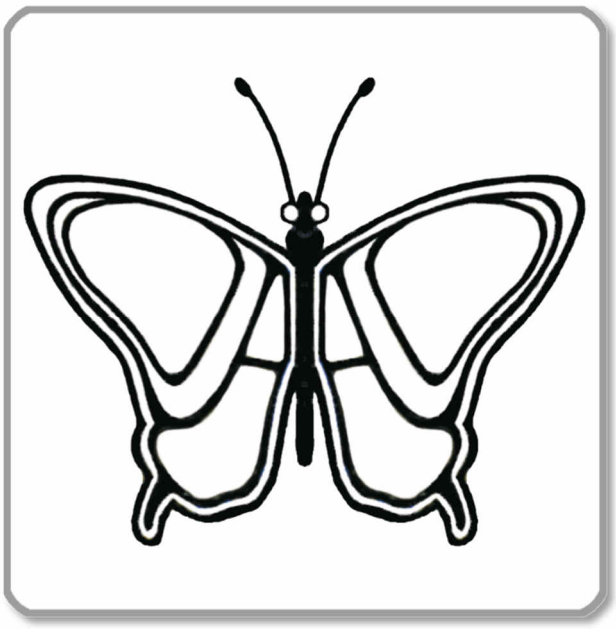
V češtině jsou dostupné tyto materiály KIKUS:

- **Metodická příručka KIKUS** (pro vyučující),
- **KIKUS obrázkové karty** pro práci ve skupině nebo s jednotlivci (pro vyučující),
- **KIKUS pracovní listy s obrázkovými kartičkami** k opakování a prohloubení slovní zásoby (k rozdání dětem),
- **KIKUS pracovní listy 1–3** (k rozdání dětem).

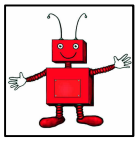
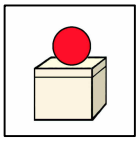
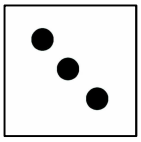
KIKUS obrázkové karty jsou vhodné pro zprostředkování různých jazyků (např. němčiny, angličtiny, češtiny, francouzštiny, polštiny…) na různé rovni, neboť neobsahují žádné psané prvky. Jsou vhodné jak pro práci ve skupině v jazykovém kurzu, tak i pro práci individuální. Kromě jazykové podpory a výuky cizích jazyků je lze použít i v kurzech na odstranění analfabetismu a v jazykové terapii (logopedii apod.).

Předkládané **obrázkové karty KIKUS** zahrnují základní slovní zásobu. Všech 240 motivů je ve dvojím provedení, jednou barevně, jednou černobíle. Vzniká tak mnoho možností využití a rozmanitých jazykových her.

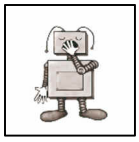
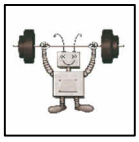

Slovní zásoba z nejrůznějších tematických oblastí obsahuje podstatná jména a přídavná jména, slovesa, předložky, číslovky a tři matematické symboly.

					
Podstatné jméno	Přídavné jméno	Sloveso	Předložka	Počet	Symbol
křeslo	*červený*	*sedět*	*na*	*tři*	*a/plus*

Ke konceptu **obrázkových karet KIKUS** patří zobrazení jednotlivých motivů slovní zásoby co nejjasněji a nejjednoznačněji. To je zpravidla snadné při zachycení reálných předmětů (podstatných jmen), číslovek a matematických symbolů. Ostatní kategorie jako jsou přídavná jména, slovesa a předložky jsou zobrazeny různými variantami symbolů/motivů.

Přídavná jména představuje postava robota „Adíka“. (Adi = adjektivum = přídavné jméno)

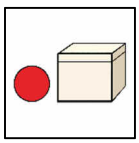
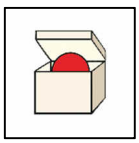
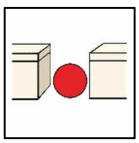
Příklad:
unavený – silný – rozbitý

Slovesa představuje postava „Verbíka“ (Verbi = verbum = sloveso)

Příklad:
skákat – plavat – letět

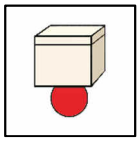
Předložky zobrazujeme pomocí krabice (nebo dvou krabic a červené kuličky).

Příklad:
vedle – v – mezi

Při práci s **obrázkovými kartami KIKUS** byste měli vždy používat alespoň dvě až tři karty téže kategorie a je pak rovněž jednoznačně pojmenovat. To znamená např. při prvním použití karty s přídavným jménem ji nekomentovat dlouhou větou typu: „Podívejte, robůtek má svěšená tykadla a ruku před pusou“. Tak ji sice lze popsat, ale měla by se nazvat jednoduše: „unavený“. Vhodná otázka by pak mohla znít: „Jaký je tady Adík?“

Totéž platí pro označení sloves a předložek, jak je naznačeno výše. To je obzvlášť důležité, pokud byste s dětmi (nejdříve s prvňáčky) nebo s ostatními dětmi v pokročilejším jazykovém stádiu chtěli sestavovat i věty, např.:

			
Kočka	*leží*	*pod*	*gaučem.*

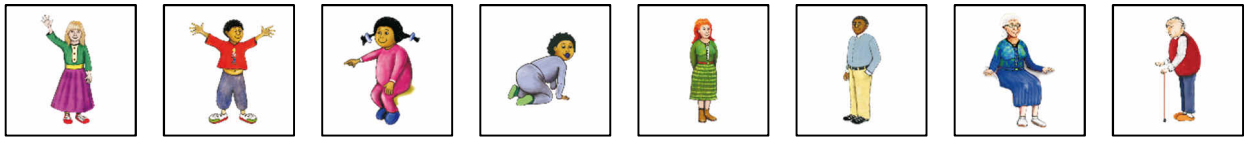
Přehled obrázkových karet KIKUS

V tomto balíčku je 240 motivů ve dvojím provedení (barevně a černobíle); celkem 480 obrázkových karet. V přehledu jsou však uvedeny jen v barevné podobě.

• Lidé/rodina

Možné názvy:

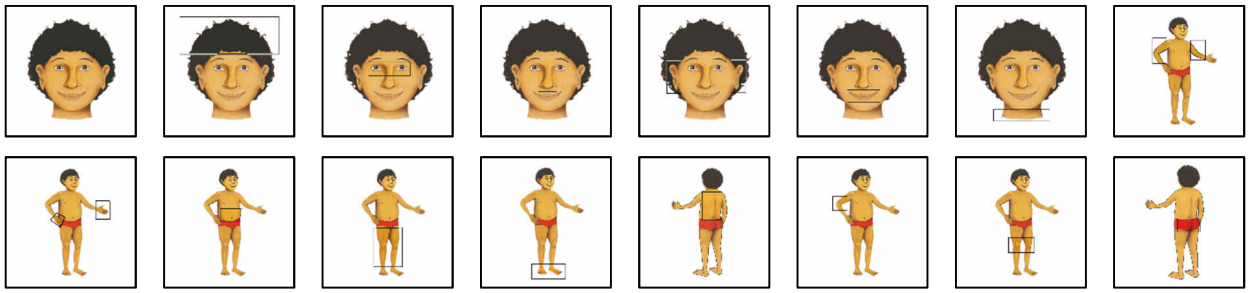
holka/dívka – kluk/chlapec – sestra – bratr – máma/matka/maminka – táta/otec/tatínek – babička – dědeček/děda

• Části těla

Možné názvy:

hlava – vlasy – oči – nos – uši – pusa/ústa – krk – paže
ruce – břicho – nohy – chodidla – záda – loket – kolena – zadek

• Oblečení

Možné názvy:

kalhotky/slipy/spodní prádlo – tílko – ponožky – punčocháče – tričko – košile – halenka – svetr
kalhoty – sukně – šaty – bunda – boty – holínky – čepice – šála
rukavice – pásek – knoflík – zip – kravata – brýle – taška – deštník

Využití a možnosti her

Jak lze **obrázkových karet KIKUS** využít konkrétně při jazykové práci? Jaká cvičení a jaké hry jsou možné? Jaký gramatický jev lze hrou představit?

Následující návrhy v žádném případě netvoří definitivní seznam možností, jak **obrázkové karty** využít – fantazii se zde samozřejmě meze nekladou! Uvádíme jen některé podněty, které se již v mnoha případech vyzkoušely a obměnily.

Pojmenování objektu a navazující rozhovor

Příklad:
Co je to? – Beruška.
Jaké barvy má beruška? – Červenou a černou.
Kolik má beruška nohou? – Šest.

Přiřazování reálných předmětů k obrázkovým kartám

Příklad: *To je pomeranč. Položím pomeranč ke kartě s pomerančem.*

Hledání

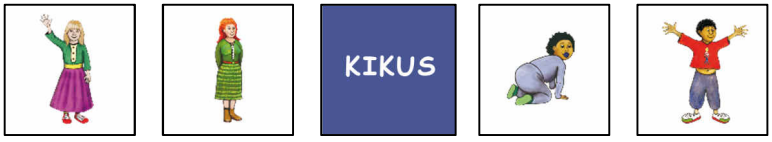
Najděte předměty v místnosti / domě / na zahradě / v obrázkové knize.
Příklad: *Hledám židli. Našel jsem židli.*

Přiřazování obrázkových karet / předmětů k nadřazeným pojmům či kategoriím

Příklad 1: *Jablko je ovoce. / Jablko patří k ovoci. – Okurka je zelenina. / Okurka patří k zelenině.*
Příklad 2: *Ovce žije na statku. – Opice žije v džungli / v ZOO.*

Kimova hra

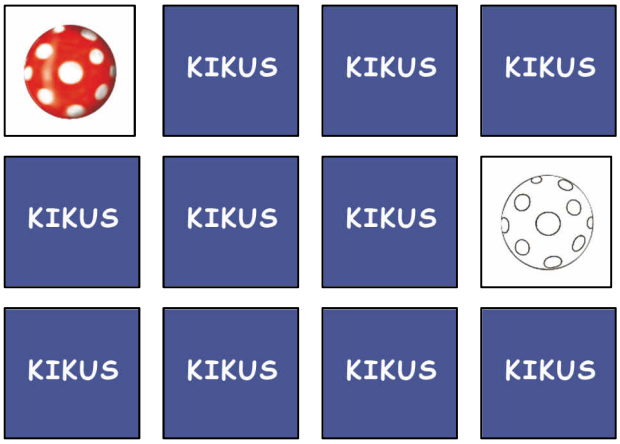
Jednu kartu (z pěti), o nichž jsme právě mluvili, otočíme. Děti hádají, která je zakrytá.

Příklad:
Kdo chybí? Táta. / Babička. / Sestra.

Hledání párů – pexeso

Při hře pexeso musíte rozhodně dbát na 3 věci:

1. Nevyberte karet mnoho; 2 páry na jednoho hráče bohatě stačí.
2. Pokračujte po řadě dál, i když dítě jeden pár našlo.
3. Dbejte na to, aby hra byla se slovním doprovodem (je to jedna z mála her, které lze hrát bez slovního komentáře).

Příklad:
Míč a … míč.
Mám dva míče.

Práce s gramatickým rodem

Karty s podstatnými jmény můžete – spolu s dětmi – označit barevnými lepícími puntíky (nebo i jinými symboly). Ty by měly sloužit ke zvýšení povědomí o rodech; s tím lze začít už v předškolním věku. KIKUS používá následující barvy:

MODRÁ	**ten**	(mužský rod, jednotné číslo) příklad: *svetr*
ČERVENÁ	**ta**	(ženský rod, jednotné číslo) příklad: *šála*
ZELENÁ	**to**	(střední rod, jednotné číslo) příklad: *tričko*
ŽLUTÁ	**ty**	(množné číslo a pomnožná podstatná jména) příklad: *ponožky*

Tvoření množného čísla

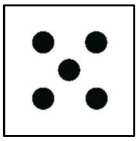

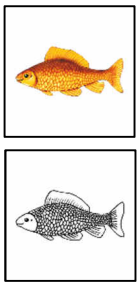
Příklad:

jedna ryba – dvě ryby

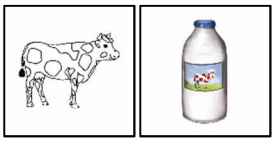
pět ryb

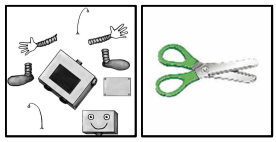

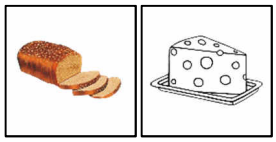

Tvoření slovních spojení

Příklad: *kravské mléko – rozbité nůžky – chléb se sýrem*

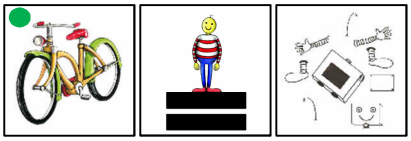

Tvoření vět

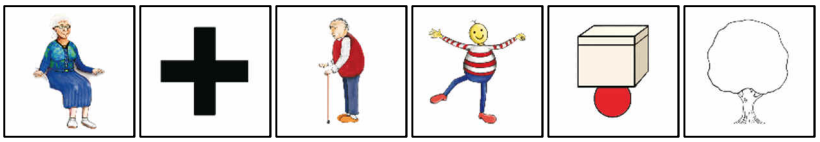
Vhodné pro děti předškolního věku nebo i k nácviku psaní.

Příklad 1:
Kůň skáče.

Příklad 2:
Kolo je rozbité.

Příklad 3:
Babička a děda tancují pod stromem.

Další nápady pro práci s **obrázkovými kartami KIKUS** a odkazy na ně najdete v **Metodické příručce KIKUS**.

Přejeme Vám i Vašim malým či velkým svěřencům hodně zábavy s **obrázkovými kartami KIKUS**!

Edgardis Garlin

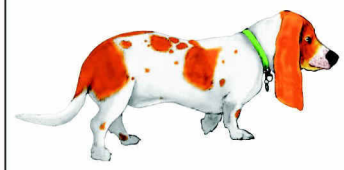
KIKUS
Čeština

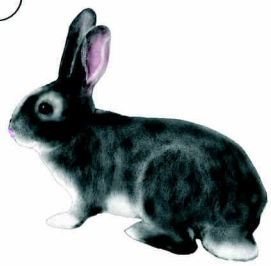
Stefan Merkle

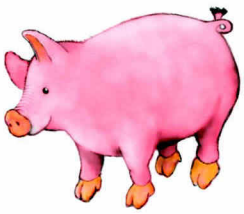
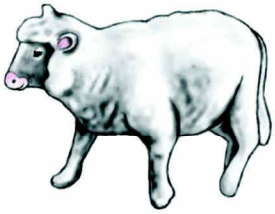
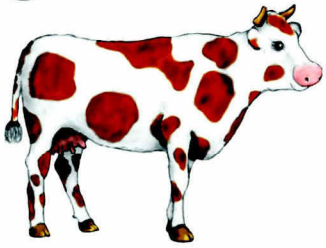
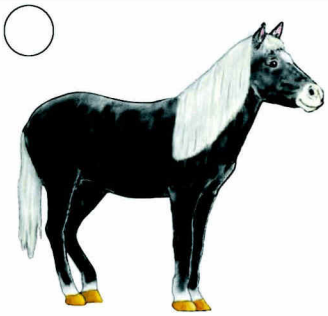
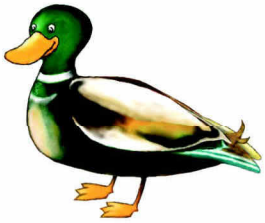

PRACOVNÍ LISTY
S OBRÁZKOVÝMI KARTIČKAMI

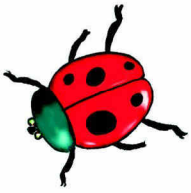
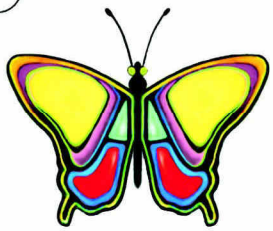
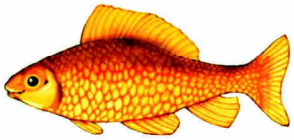
k opakování a prohloubení slovní zásoby

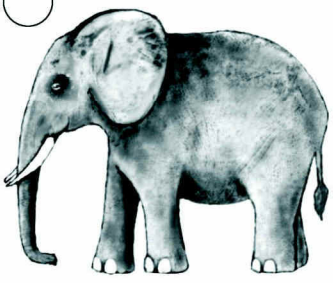
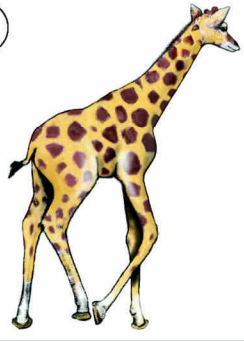
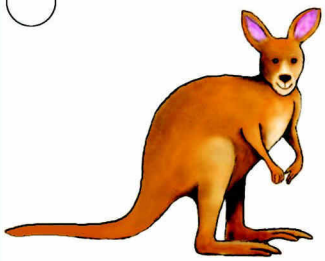
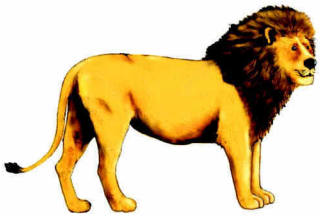
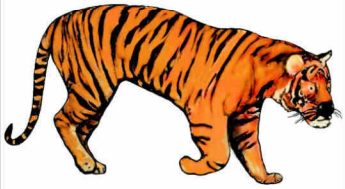

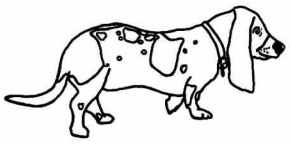

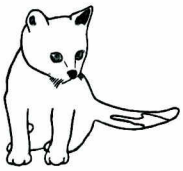

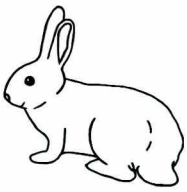

pes

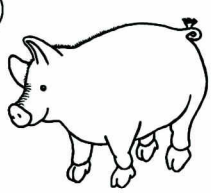
kočka

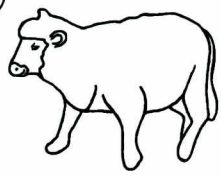
králík

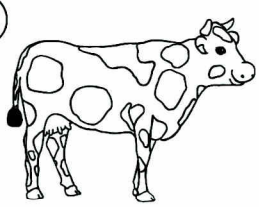
slepice

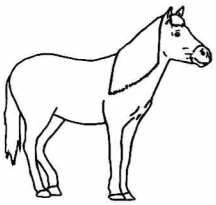
prase

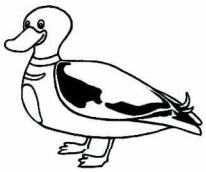
ovce

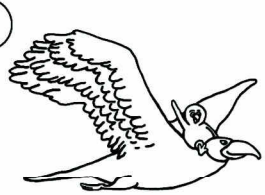
kráva

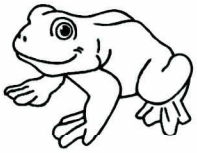
kůň

kachna

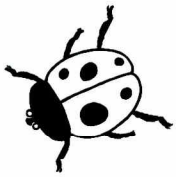
pták

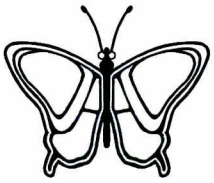
žába

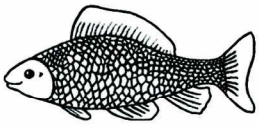
včela

beruška

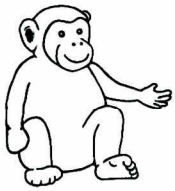
motýl

ryba

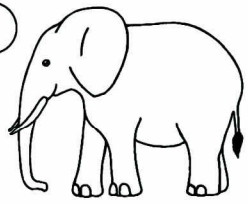
myš

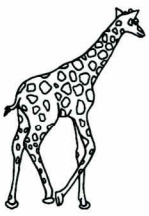
opice

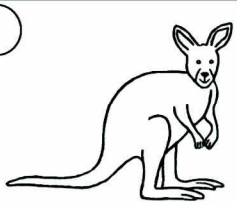
medvěd

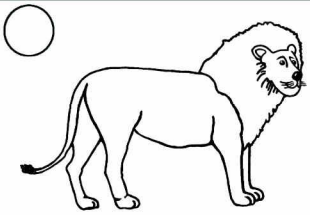
slon

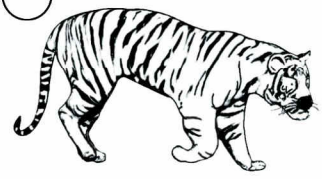
žirafa

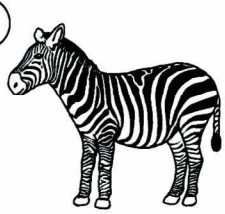
klokan

lev

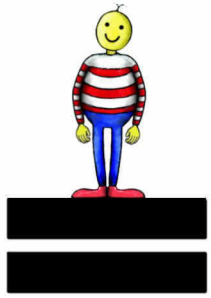

tygr

zebra

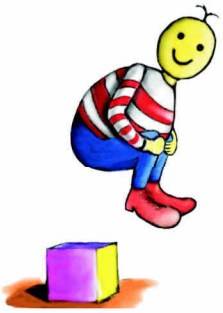
© Zentrum für kindliche Mehrsprachigkeit e.V.

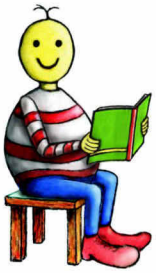

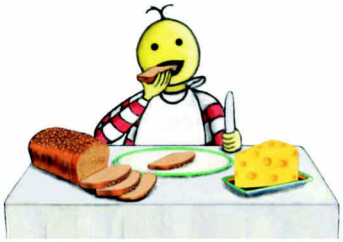

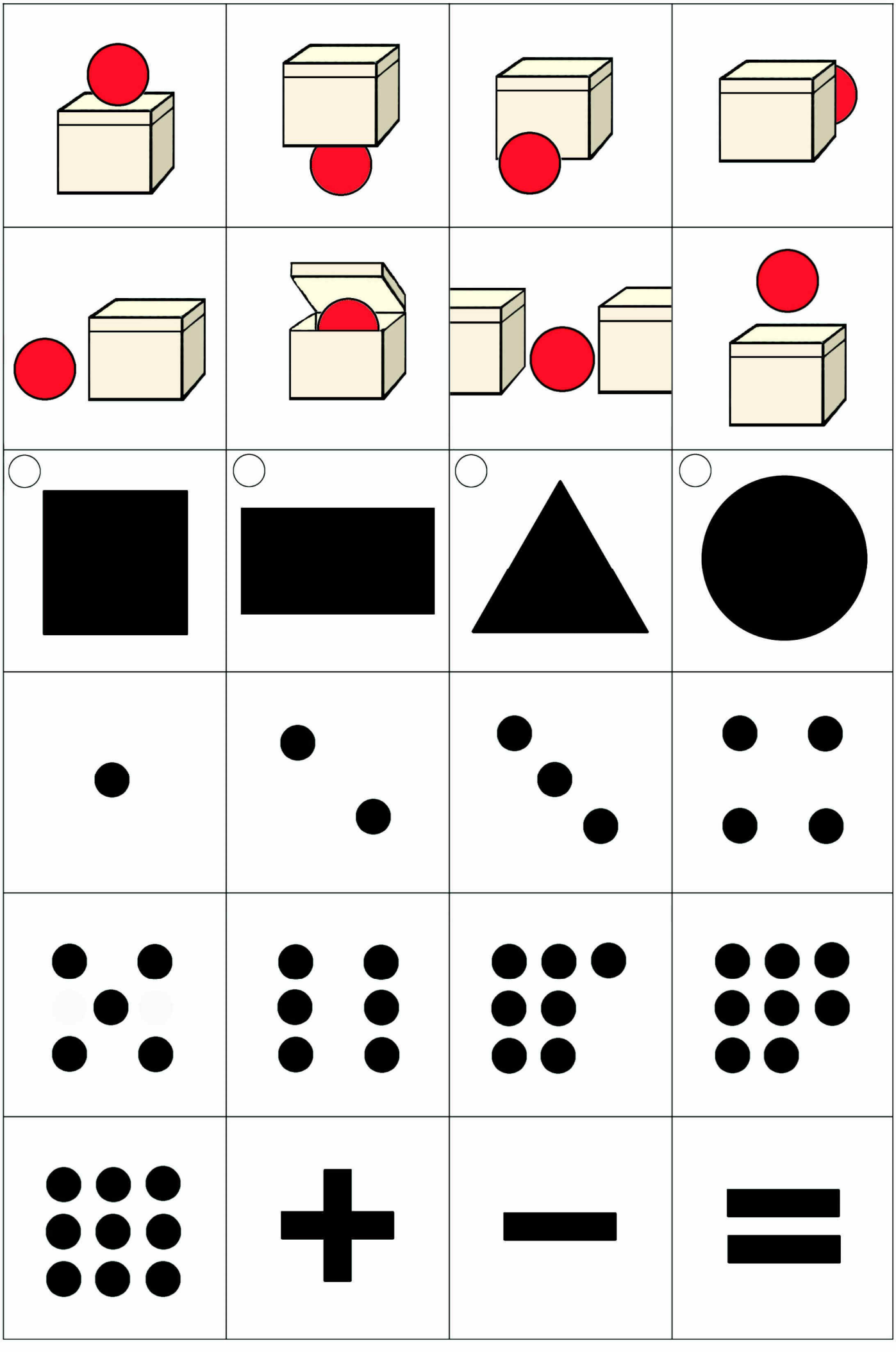

Edgardis Garlin

KIKUS

Čeština

Stefan Merkle

PRACOVNÍ LISTY

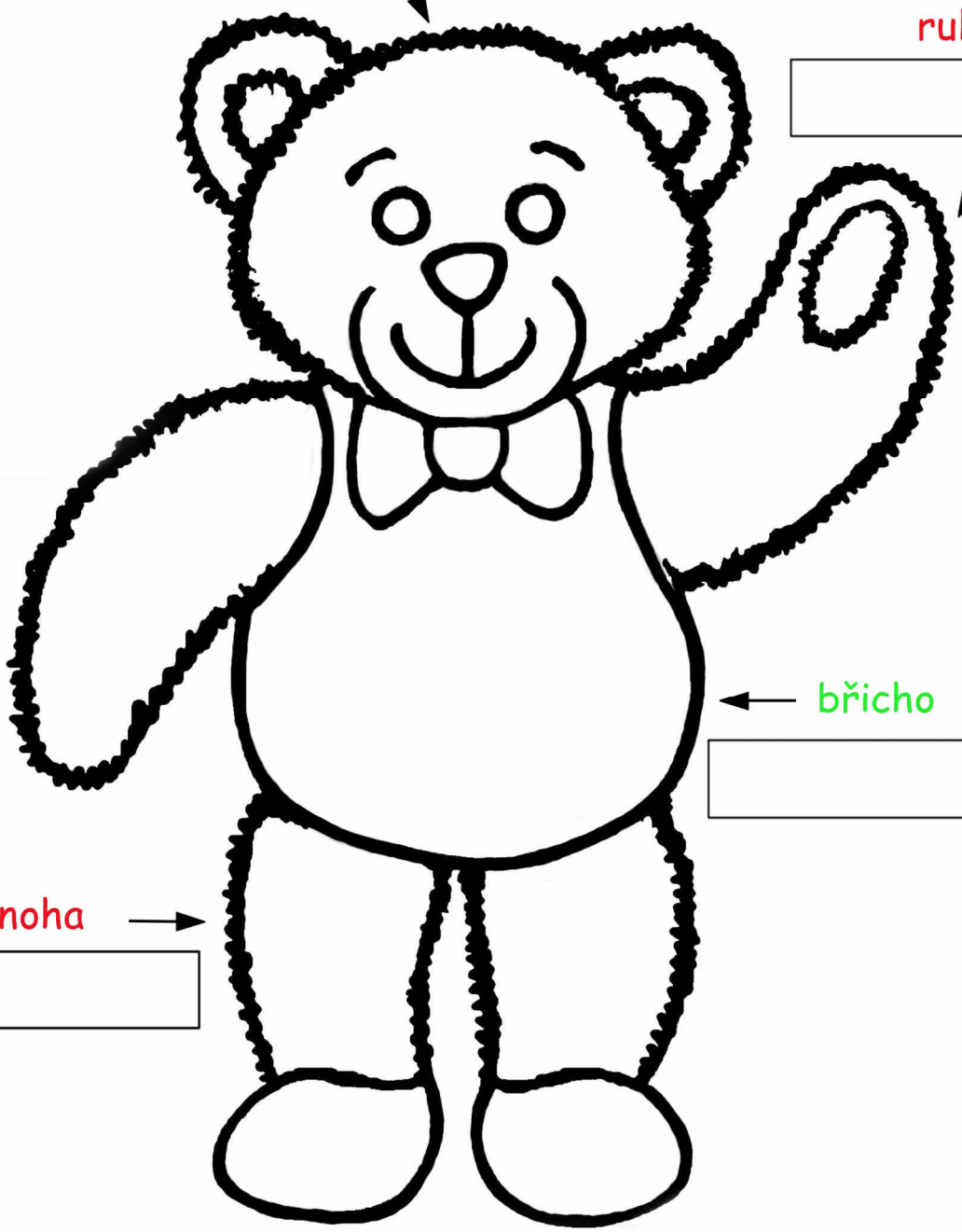
1

MEDVÍDEK

ÚKOL: Můžeš vybarvit medvídka.
Jak se řeknou části těla ve tvém mateřském jazyce?
Můžeš vyplnit rámečky s rodiči.

hlava

ruka

břicho

noha

© Zentrum für kindliche Mehrsprachigkeit e.V.

Edgardis Garlin

KIKUS

Stefan Merkle

Čeština

PRACOVNÍ LISTY 2

OBLIČEJ

ÚKOL: Zkus vybarvit obličej.
Jak se jeho části řeknou
ve tvém mateřském jazyce?

vlasy

čelo

obočí

oko (1) / oči (2)

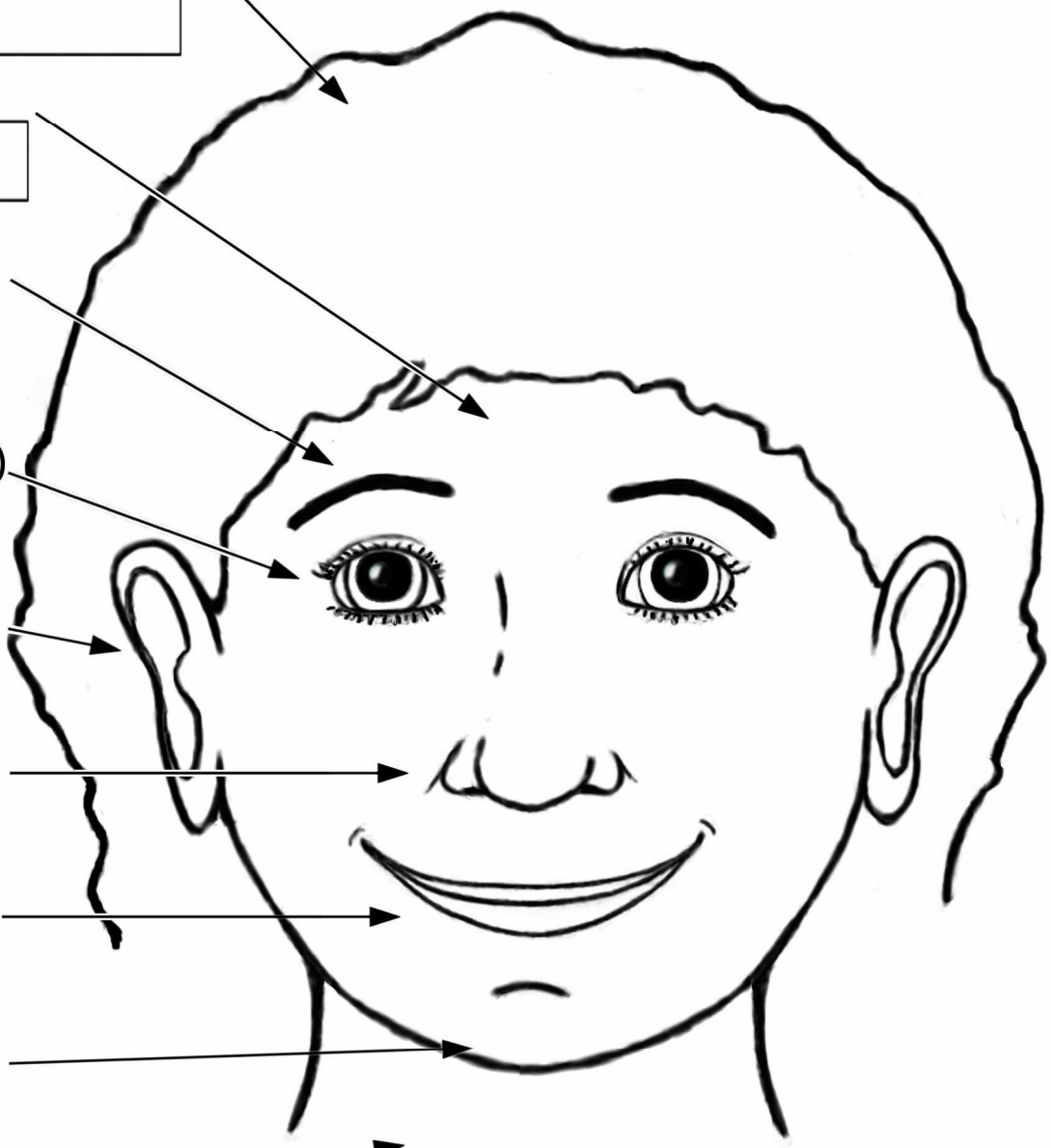
ucho (1) / uši (2)

nos

pusa

brada

krk

© Zentrum für kindliche Mehrsprachigkeit e.V.

Edgardis Garlin

KIKUS

Čeština

Stefan Merkle

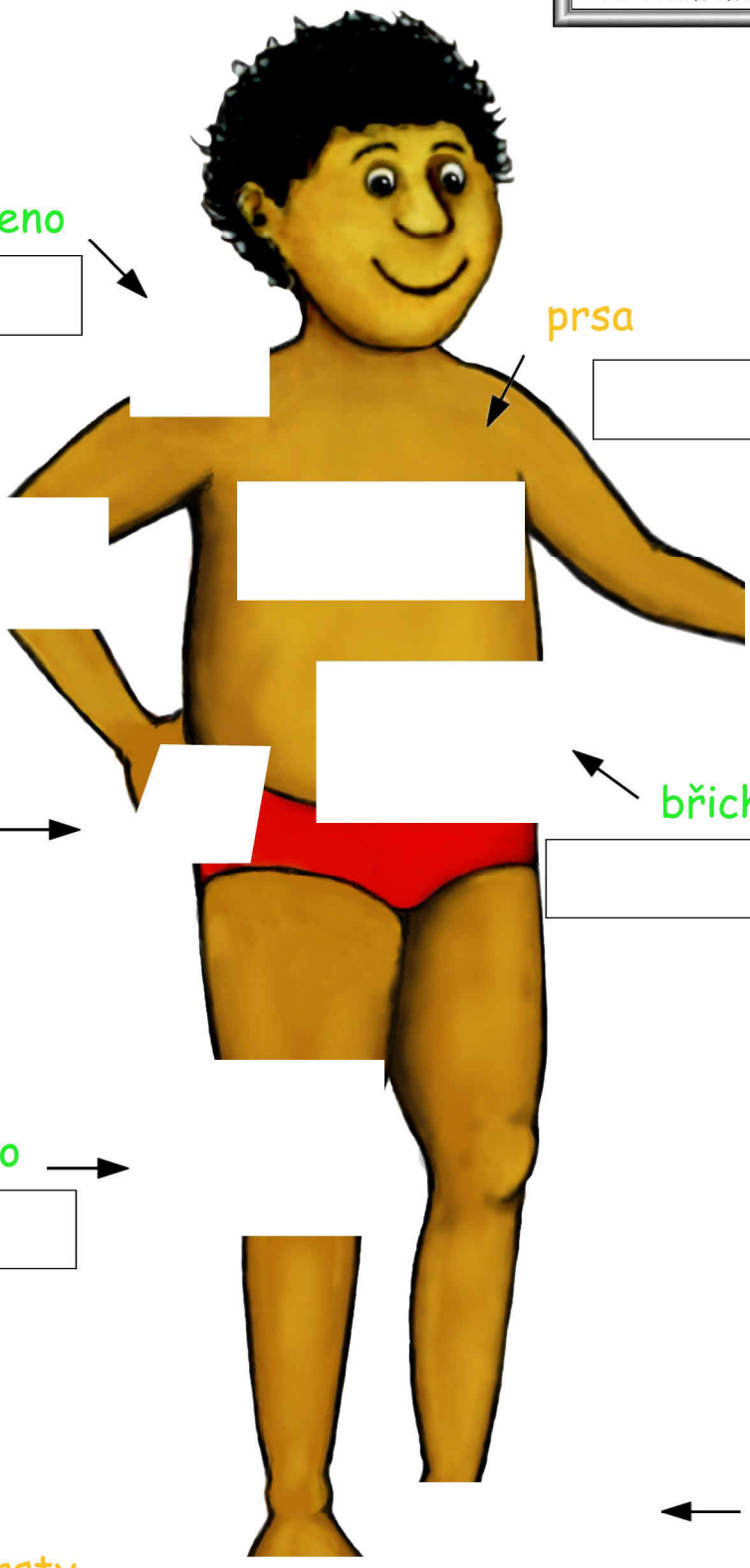
PRACOVNÍ LISTY

3

ČÁSTI TĚLA

ÚKOL: Můžeš vystřihnout části těla z druhého listu a nalepit je na správné místo. Jak se řeknou ve tvém mateřském jazyce?

rameno

prsa

loket

prsty

břicho

ruka

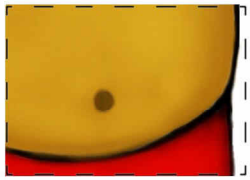
koleno

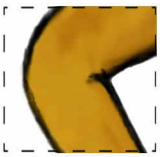
chodidlo

prsty

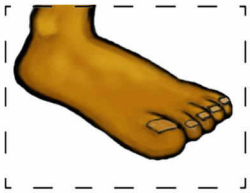
ČÁSTI TĚLA

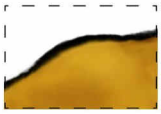

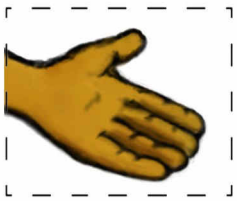

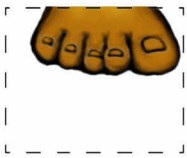

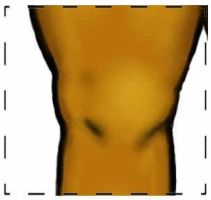

© Zentrum für kindliche Mehrsprachigkeit e.V.